

telsesstyrke, og dermed er vi medansvarlige for de mange overgreb i Irak, der hele tiden kommer meldinger om. Der er over 100.000 døde som følge af krigsindsatsen, der er en voldsom social nød i Irak, stor arbejdsløshed, fagforeninger har meget svært ved at få lov til at eksistere, og den gennemsnitlige indkomst for en almindelig husstand i Irak er faktisk faldende.

Det, der er endnu værre, er, at besættelsen er ved at skabe forudsætninger for en langstrakt borgerkrig i Irak. Det er derfor den logik, der siger, at tropperne skal blive, fordi der en borgerkrig under opsejling, har fat i den forkerte ende. Det er koalitionsens tilstedeværelse, besættelsestropperne tilstedeværelse, som efter vores opfattelse uddyber modsætningerne i Irak og øger forudsætningerne for, at der kommer en borgerkrig.

Kl. 17.10

Alternativet til krig, alternativet til social ulighed, alternativet til social udstødning er jo, at man skaber en anden verden med global retfærdighed. Når vi er mange nok, der protesterer mod krigen, mange nok, der siger nej til et EU, som er underlagt de store virksomheders, de store koncerners interesser, og hvor befolkningens interesser har svært ved at slå igennem, og når vi er mange nok, der kræver, at vi fordeler rigdommene og arbejdet helt anderledes, så skal det nok også lykkes at skabe en anden verden, og så bliver Danmark ikke bare et godt land at leve i, så bliver det et supergodt land at leve i.

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Der er ikke nogen, der har bedt om korte bemærkninger til hr. Per Clausens indlæg. Jeg vil derefter give ordet til hr. Lars-Emil Johansen.

Lars-Emil Johansen (SIU):

»Aliortukkat oqaatiginngisat alliartuinnartarput« har jeg kaldt mit indlæg i dag. Det er grønlandsk, og det betyder: Spøgelser, man fortier, vokser sig stadig større.

Jeg havde for nylig den positive oplevelse at træffe en fremstående ung jurist fra Letland, der lige var blevet udnævnt til dommer ved den internationale domstol i Strasbourg. Ud over en række interessante forklaringer om, hvorledes Letland med dansk støtte rent folkeretligt havde opnået sin nye selvstændighed, fortalte hun

også om landets økonomi i forbindelse med denne proces.

Hendes helt enkle pointe var, at det var selvstændigheden, der havde udløst den økonomiske bæredygtighed, landet i dag besad, og ikke omvendt. Selvstændigheden havde ganske enkelt forløst så mange gode og indtil da fortrængte kræfter, at landet på rekordtid havde opnået en økonomi, der var langt bedre end under afhængigheden af den russiske økonomi. Den dag, Letland havde erklæret sig selvstændigt, var alle de økonomiske forbindelser med Rusland blevet afbrudt med ét slag og havde efterladt landet i et dybt økonomisk kaos.

Det fik mig også til at tænke på Island, hvorfra der i disse år strømmer kapital til Danmark, som redder den ene skrantende danske virksomhed efter den anden. Det er det land, som i dets hjemmestyretid var uendelig fattigt og misrøgtet af den danske monopolhandel, således som det kan læses i Haldor Laxness' store værk »Frie mænd«, der for nylig er udkommet igen med forord af ingen ringere end Venstres tidligere formand.

Da Island først blev rigtig selvstændigt, skete der nøjagtig det samme som i Letland: Motivationen til at tage hånd om eget liv og eget land blomstrede frem som kornblomster på en usprøjtet mark og førte med stormskridt Island ind i en ny tid, hvor landet nu ikke blot hører til blandt verdens rigeste, men endog kan hjælpe Danmark lidt med kapitaltilførsler her og der.

Kl. 17.15

Min pointe er naturligvis simpel, og jeg har fremført den før: Uden frihed, ingen motivation; uden selvstændighed, ingen offervilje; uden ansvar, ingen pligtfølelse. Det gælder for det enkelte menneske, og det gælder for det enkelte folk. Det burde være simpel lærdom for ikke mindst liberale mennesker, og som sådanne burde de udforme deres visioner derefter.

Sådan er det ikke i dag, hvad angår dette Folketings og dets holdning til Danmarks sidste kolonier. I stedet for at forsøge at finde frem til virkelig nye ideer, der kan give mod og tillid til fremtiden også i Grønland og på Færøerne, hæver man den danske grundlov som en besværgende bibel mod alle, der vover at tænke åbent, liberalt og frit.

På samme måde bruges denne talerstol gang på gang til at formane os medlemmer fra Nordatlanten om, hvad vores regeringer derhjemme mener om verdens gang, samt opfordrer os til at arbejde derhjemme. Men jeg bliver nødt til at